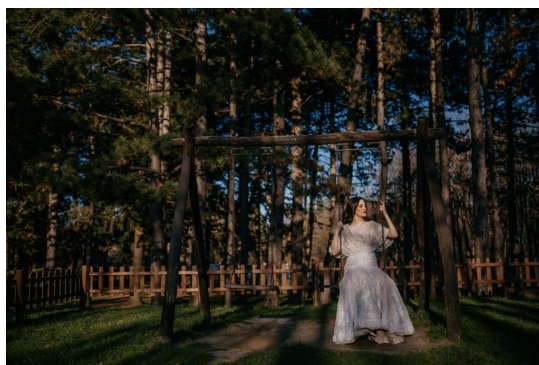

Móda, elegancia a krása ženy

Branislav Michalka

15. apríla 2019 ✚ Kultúra Spoločnosť ✚ Elegancia

„Nepoznám škaredú ženu“
Oscar Wilde

Zdroj: pixnio.com

Tak, ako sa potešil náš praotec Adam, keď mu Boh v Raji predstavil jeho ženu Evu, tak sa každý muž, hodný toho mena, poteší pri pohľade na ženskú krásu. Samozrejme v medziach kresťanskej morálky.

Všetci muži, celibátnikov nevynímajúc, vám zaiste potvrdia, že pohľad na milú, usmiatu a peknú ženskú tvár im dokáže rozjasniť deň na niekoľko hodín. Nejde pritom o nejaké vyvolávanie nízkych pudov, ale o prirodzenú radosť zo spojenia krásy duševnej (úsmev, milé správanie) s telesnou (ladnosť, pôvab, jemnosť). Táto reakcia je u mužov prirodzená a slušné ženy samozrejme túto prirodzenú danosť nezneužívajú.

Z tejto cudnej radosti nad krásou Božieho stvorenstva, kombinovanej s kresťanskou víziou ženskej dôstojnosti, vznikol onen svet rytierstva, džentlmenstva, elegancie a dvornosti, ktorý tvorí jeden z pilierov európskej kultúry. Inteligentné a krásne európske ženy, vedomé si svojho postavenia v kresťanskej spoločnosti, úcty, ktorá im je oprávnené preukazovaná, či už ako matkám alebo pannám a v snahe podieľať sa na onej dvornosti mužského pokolenia, sa rozhodli ku krásu prirodzenej pripojiť ešte umenie módy a elegantného obliekania. Toto umenie dokresľuje ich telesnú krásu a je vyjadrením ich krásy duchovnej. Bohom stvorenú telesnú krásu pozdvihuje do vyššej úrovne umenia a ľudskej tvorivosti.

Podobne ako umenie prípravy pokrmov a kultúra ich konzumácie, nás umenie a krásu obliekania odlišuje od zvierat. Každá žena je teda dvojnásobným umeleckým dielom. Je umeleckým dielom Stvoriteľa a zároveň umeleckým dielom seba samej. Je len na nej, či zo seba vytvorí gýč, napodobeninu zvieraťa alebo krásnu architektúru módy a elegancie.

Žena prístupujúca k obliekaniu ako umelkyňa si uvedomuje, že tvorí, a to nielen pre mužov, ale aj pre iné ženy a aj pre deti. Nech to znie akokoľvek zvláštne, ale tieto posledné dve kategórie divákov tvoria, na

rozdiel od mužov, väčšinu populácie. Pre nich nie je stvorená telesná krása ženy až natoľko zaujímavá, ako pre mužov. Zaiste ocenia milý úsmev a krásnu tvár, ale určite s inými pocitmi a nadšením ako muži. Čo ich zaujíma je krása umelecká, ktorú na sebe žena vytvorí.

Uprostred ohavnosti moderných miest človek hladuje po pravej kráse, objektívnej a nadčasovej. Ak si žena dá tú námahu a oblečie sa elegantne ako princezná, tak sa oči detí rozžiaria a ich ústa otvoria. Bude kráčať ulicou ako zjavenie, ladná architektúra v pohybe.

Zdroj: pexels.com

Na to, aby žena vyzerala ako princezná alebo kňažná nepotrebuje šperky, drahé šaty alebo výstredné módné doplnky. Deti vedia úplne presne ako má vyzeráť princezná. Skúste im dať papier, nech vám ju namaľujú. Uvidíte dlhé splývavé šaty, vlniace sa tesne nad špičkami topánok, vlasy prirodzenej farby, voľne splývajúce, elegantne zopnuté do drdola alebo krásne zapletené do vrkočov. Bez ohľadu na výšku a váhu, ak sa takto oblečiete a milo usmejete, budete princeznou, kňažnou a kráľovnou. Podobne nakreslia deti kráľovnú matku. Bude staršia, možno nie úplne štíhla, ale dôstojnosť, ktorá vyžaruje z jej oblečenia ju povznesie na trón v očiach ľudských aj Božích.

Samozrejme mnohé ženy namietnu: veď to je bláznovstvo, v dnešnej uponáhľanej dobe, plnej stresu a nákupov, nosiť dlhú sukňu alebo kostým, či nebodaj klobúk na hlave ako vojvodkyňa z Windsoru. Avšak, ruku na srdce: Napadne nám pri pohľade na krásu krojov našich predkov, že nemali čo na práci, a preto sa mohli tak krásne obliekať? Je to skutočne len problém času? Veď ako sme už uviedli, byť oblečená krásne a vkusne neznamená byť oblečená draho a výstredne. Sukňa sa žene nemusí ťahať po zemi ako Pyšnej princeznej, aby bola celá špinavá, stačí, keď bude elegantne viať okolo členkov alebo lýtok. Blúzka nemusí byť popretkávaná zlatou niťou, stačí keď bude žiariť čistotou a eleganciou. A navyše: dostupnosť módy, aj tej najelegantnejšej (nie najdrahšej, to sa častokrát nestotožňuje) je dnes taká veľká, že kto skutočne chce a má záujem, môže napodobniť aj monackú kňažnú Grace alebo grófkú Geraldinu Aponyiovú. Dojem bude

rovnaký a kvalitu materiálu by bolo treba skúmať lupou, aby sme zistili jej skutočnú úroveň; ak by vôbec niekoho zaujímala.

Práca nevylučuje eleganciu. Samozrejme, nikto nemôže vyžadovať na pracovisku s možným stupňom nebezpečenstva, aby žena ignorovala predpisy a riskovala život kvôli elegancii. Ani nemôže nikto vyžadovať, aby žena pri domácich prácach pôsobila ako kráľovná zo Sáby. Avšak, musíme si priznať, že dedinské dievčatá v 19. storočí, idúc nakrmiť dobytok do maštale, vyzerali často elegantnejšie, slušnejšie a krajšie ako súčasné návštevníčky plesu v opere. Jednoduchá sukňa, nosená v domácnosti aj pri drobných prácach, dodá žene výzor dámy, a keď pôjde otvoriť náhodnej návšteve dvere, nebude musieť stáť pred poštárom v obtiahnutých lesklých gýčových legínach, v tričku pripomínajúcom neglizé a v zrolovaných ponožkách z mužovho šuplíka na bielizeň. Sukňa skrátka robí z mladého dievčaťa princeznú a z jej matky dámu. Podobne ako fúzy u mužov, tvoria sukne u žien lacnú a dôstojnosť vzbudzujúcu ozdobu, dostupnú pre každého.

Že umelecký efekt, ktorý vzbudzuje jednoduchá elegancia v obliekaní, nie je vecou náhody alebo krátkodobého rozmaru, o tom svedčia dejiny všetkých veľkých civilizácií. Niet takej civilizácie, vyššej, sofistikovanej a umelecky rafinovanej, aby aj zo ženských šiat nevytvorila umenie ladné a uchvacujúce. Pôvab a ladnosť čínskych, japonských alebo indických žien sa v našich predstavách spája s ich splývavými šatami. Európan, ktorý vidí aj tú najobyčajnejšiu indickú ženu v sári, ladne kráčať napr. na tržnicu s košíkom, má možno nutkanie považovať ju za dcéru alebo manželku nejakého radžu, tak pôsobí čaro jej šiat, aj tých najjednoduchších.

Podobne antická žena. Mnohí ľudia si pod dojmom antického sochárstva predstavujú grécku alebo rímsku ženu oblečenú podobne ako Tarzanova družka, polonahú pobeťovať po *Forum Romanum*. Zamieňajú bujnú fantáziu umelca s realitou. Nedajme sa oklamať. V prvom rade: pobeťovanie polonahých žien nepôsobí nijako esteticky ani umelecky, čo vedeli už v antike a čo vidíme aj dnes. V druhom rade: práve práca, starostlivosť o deti a klimatické podmienky si vynucujú oblečenie. Čiže otázka nestojí či oblečenie áno alebo nie, ale ako a aké.

Antický človek, ako človek s vkusom *par excellence*, zaodel ženu do nariasených šiat, voľne splývajúcich až po zem. Žena sa ešte ozdobila farebnými stužkami, ktoré si preväzovala okolo tela, rúk alebo vlasov. Mnohé z týchto prvkov prevzala móda konca 18. a začiatku 19. storočia, tzv. empír a biedermeier. Vzdušná ľahkosť a splývavosť dávala ženám výzor víl a stužka, alebo podviazanie popod hrud', zdôrazňovala jej prirodzený pôvab.

Zdroj: wikimedia commons

Stredovek, doba dvornej galantnosti, zachoval vo svojej prvej polovici mnohé z antickej tradície a obohatil ju o folklórne prvky etník, ktoré v rámci sťahovania národov ovládli Európu. Germánske, keltské a slovanské motívy dopĺňali postupne módu aj na byzantskom dvore. Renesancia aj barok prisudzovali odevu žien umeleckú hodnotu natoľko, že sa módne kreácie stali doslova umeleckými dielami plnými záhybov, čipiek, volánov, lemovania a vystužovania. Táto trochu prehnaná dekoratívnosť nakoniec nutne viedla k reakcii v empíre, ktorý sme zmienili vyššie. Návrat k jednoduchosti v prvej polovici 19. storočia dosiahol mimoriadny estetický efekt. Len málo storočí sa môže pochváliť takou vyváženou kombináciou krásy a jednoduchosti.

Tento trend sa s menšími zmenami a variantami udržal až do roku 1918. Po I. svetovej vojne sa móda spriemyselnila a mierne zbanalizovala, napriek tomu si však ešte stále uchovávala základnú eleganciu a pôvab. Trend, ktorý nastúpila móda v 60-tych rokoch, deštruktívne poznamenal celkový vývoj obliekania žien. Dôraz na eleganciu, ušľachtilosť a krásu poklesol na tú najnižšiu možnú hranicu. Šaty určené na športovanie alebo prácu sa stali bežnou súčasťou spoločenských aj rodinných osláv. To sa samozrejme týka aj mužov, avšak ich obliekanie nie je predmetom tohto článku...

Pred ženami stojí teda výzva, aby sa stali opäť umelkyňami. Nestačí sa chváliť tým, čo sme obdržali od Boha, obrazne povedané – jeho talenty treba rozmnožiť. Žena nech je dámou a ak už ňou nie je, nech aspoň tak vyzerá. Matka v šatách obklopená deťmi má dôstojnosť rovnakú ako Mária Terézia v krásnej róbe uprostred svojej početnej rodiny, alebo kráľovná Viktória, okolo ktorej na obrazoch pobejú početné ratolesti. Pretože spoločenským postavením sme si síce nerovní, ale v dvoch veciach sme si určite pred Bohom rovní všetci, čo do dôstojnosti – v materstve a otcovstve. Šaty nech sú teda dôstojným a krásnym vyjadrením tejto aristokracie rodiny a plodnosti. U dievčat očakávanej a u matiek zažívanej.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/moda-elegancia-a-krasa-zeny/>